

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ภาค ๓

ลักษณะ ๑ ฟ้องคดีอาญาและไต่สวนมูลฟ้อง

ดร.จิตฤดี วีระเวสส์

ประธานแผนกคดีสิ่งแวดล้อม

ในศาลอุทธรณ์ภาค ๔

เขตอำนาจศาล

มาตรา ๑๕๗

มาตรา ๑๕๗ บัญญัติว่า “การฟ้องคดีอาญาให้ ยื่นฟ้องต่อศาลใดศาลหนึ่งที่มีอำนาจตาม บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือ กฎหมายอื่น”

โทษทางอาญา

ป.อ. มาตรา ๑๘ บัญญัติว่า “โทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดมีดังนี้

- ▶ ประหารชีวิต
- ▶ จำคุก
- ▶ กักขัง
- ▶ ปรับ
- ▶ ริบทรัพย์สิน”

โทษทางอาญา (ต่อ)

ตัวอย่าง

- ▶ เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดกฎหมายที่มีโทษทางอาญา แต่เปลี่ยนเป็นใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทน
- ▶ การฟอกเงิน
- ▶ การรู้ว่ามีหรือจะมีคำสั่งพิทักษ์ตนแล้วยักย้ายทรัพย์สินโดยทุจริต
- ▶ การริบทรัพย์สินเกี่ยวเนื่องกับการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

การฟ้องคดีอาญาต่อศาล

การฟ้องคดีอาญาต่อศาลใดศาลหนึ่งที่มีอำนาจตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๗ แบ่งออก ๒ กรณี

๑. ศาลที่มีอำนาจตามมาตรา ๒๒ ถึงมาตรา ๒๗ เรียกว่า เขตศาล

- ▶ โดยหลักแล้ว ความผิดเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นในเขตอำนาจศาลใด ให้ชำระที่ศาลนั้น
- ▶ อาจมียกเว้นหลายประการ เช่น ให้ชำระที่ศาลในท้องที่ที่จำเลยมีที่อยู่ หรือถูกจับ หรือให้ชำระที่ศาลในท้องที่ที่มีการสอบสวน หรือโอนคดี

การโอนคดี

มีการแก้ไขเพิ่มเติมใน ป.วิ.อ. มาตรา ๒๖ เมื่อปี ๒๕๕๕ ว่า

- ▶ “หากว่าตามลักษณะของความผิด ฐานะของจำเลย จำนวนจำเลย ความรู้สึกของประชาชนส่วนมากแห่งท้องดินนั้น หรือเหตุผลอย่างอื่น อาจมีการขัดขวางต่อการไต่สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณา หรือน่ากลัวว่าจะเกิดความไม่สงบหรือเหตุร้ายอย่างอื่นขึ้น หรืออาจเกิดผลกระทบต่อประโยชน์ที่สำคัญอื่นของรัฐ เมื่อโจทก์หรือจำเลยร้องขอ หรือศาลที่คดีนั้นอยู่ระหว่างพิจารณาทำความเห็นเสนอต่อประธานศาลฎีกาขอให้โอนคดีไปศาลอื่น ถ้าประธานศาลฎีกาเห็นควรอนุญาต ก็ให้สั่งโอนคดีไปยังศาลดังที่ประธานศาลฎีการะบุไว้ คำสั่งของประธานศาลฎีกาให้เป็นที่สุด”
- ▶ แสดงว่าเป็นบทบัญญัติที่เปิดโอกาสให้ศาลทำความเห็นในการโอนคดีได้ ไม่ใช่เฉพาะโจทก์หรือจำเลยที่ต้องร้องขอเท่านั้น

การโอนคดี (ต่อ)

- ▶ คำสั่งคำร้องศาลฎีกาที่ ๒๗๕๖/๒๕๓๗ คดีอุทกกรรมนี้มีจำนวนจำเลยผู้ถูกฟ้องว่าร่วมกันกระทำผิดถึง ๑๗ คน และทุกคนล้วนเป็นเจ้าของงานตำรวจผู้มีอำนาจหน้าที่อยู่ในท้องที่เกิดเหตุทั้งสิ้น ซึ่งพิจารณาตามเหตุผลแล้ว จำเลยย่อมมีพรรคพวกมากและมีอิทธิพลสูงในความรู้สึกของประชาชนและผู้เกี่ยวข้องในคดีนี้ซึ่งอยู่ในเขตท้องที่เกิดเหตุ หากมีการดำเนินคดีที่ศาลจังหวัดเพชรบุรีต่อไป อาจมีเหตุมาขัดขวางหรือเป็นอุปสรรคต่อการไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาของศาลได้ ประธานศาลฎีกาจึงอนุญาตให้โอนคดีนี้ไปพิจารณายังศาลอาญาตามคำขอของโจทก์ทั้งสิ้น
- ▶ **หมายเหตุ** คดีของศาลทหารไม่อยู่ในอำนาจของประธานศาลฎีกาที่จะสั่งโอนคดีตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๖ ได้ (คำสั่งคำร้องศาลฎีกาที่ ๘๖๖/๒๕๑๖)

การโอนคดี (ต่อ)

คำสั่งคำร้องศาลฎีกาที่ ๑๗๘๑/๒๕๓๘ คดีอยู่ในชั้นที่พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ไต่สวนการชันสูตรพลิกศพผู้ตาย ซึ่งทายาทของผู้ตายมีสิทธิร้องขอเข้ามาในคดีได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ และกรณีนี้ทายาทของผู้ตายมีสิทธิที่จะซักถามพยานที่พนักงานอัยการนำสืบกับสามารถนำสืบพยานอื่นได้ ซึ่งมีลักษณะเป็นการดำเนินคดีอาญาชั้นตอนหนึ่ง ดังนั้น ทายาทของผู้ตายย่อมมีสิทธิยื่นเรื่องราวต่อประธานศาลฎีกาเพื่อขอโอนคดีไปศาลอื่นได้...

การโอนคดี (ต่อ)

...เมื่อการตายของนาย ว. กับพวกถูกอ้างว่าเป็นการกระทำของเจ้าพนักงาน ตำรวจหลายคน แต่ละคนล้วนมีอำนาจหน้าที่อยู่ในท้องที่เกิดเหตุทั้งสิ้น ตามเหตุผลฐานะของผู้กระทำตามคำร้องย่อมมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของประชาชนที่อยู่ในท้องที่ดังกล่าว ซึ่งจะทำให้ประชาชนผู้เกี่ยวข้องรู้สึกหวาดกลัวได้ หากไต่สวนหรือพิจารณาคดีนี้ที่ศาลจังหวัดเพชรบุรีต่อไป อาจมีการขัดขวางหรือเป็นอุปสรรคต่อการไต่สวนหรือพิจารณาของศาล ประกอบกับในคดีที่ทายาทของผู้ตายได้ฟ้องพลตำรวจ ส. กับพวกเป็นจำเลยในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นฯ ซึ่งเป็นมูลกรณีเดียวกับคดีนี้ก็ได้รับอนุญาตให้โอนคดีไปพิจารณาที่ศาลอาญาแล้ว จึงอนุญาตให้โอนคดีนี้ไปไต่สวนและพิจารณายังศาลอาญาได้ตามคำขอ

อำนาจศาล

๒. ศาลที่มีอำนาจตามกฎหมายอื่น เรียกว่า อำนาจศาล

(๒.๑) พระธรรมนูญศาลยุติธรรม

- ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญามีทั้งศาลอาญา ศาลแขวง ศาลจังหวัด โดยพระธรรมนูญศาลยุติธรรมจะกำหนดประเภทคดีที่อยู่ในอำนาจของแต่ละศาลไว้ เช่น กรณีโจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ โจทก์ต้องฟ้องยังศาลแขวง แต่ถ้าเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกเกินอัตราดังกล่าวก็ต้องฟ้องจำเลยยังศาลจังหวัด/ศาลอาญา

อำนาจศาล (ต่อ)

- ▶ กรณีขณะโจทก์ยื่นฟ้องจำเลย คดีอยู่ในอำนาจศาลจังหวัด/ศาลอาญา ต่อมาปรากฏว่ากลายเป็นคดีอยู่ในอำนาจศาลแขวง เช่นนี้ ศาลจังหวัด/ศาลอาญาจะมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไปได้หรือไม่
- ▶ ต้องอาศัยพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๕/๑ วรรคสอง อันหมายความว่า ศาลจังหวัด/ศาลอาญามีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนั้นต่อไปได้ (ฎีกาที่ ๔๓๔๐/๒๕๔๓, ๒๘๑๓/๒๕๕๖ และที่ ๓๔๕๓-๓๕๐๒/๒๕๖๑)

อำนาจศาล (ต่อ)

- (๒.๒) พ.ร.บ.จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๕
- (๒.๓) พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐
- (๒.๔) พ.ร.บ.ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๕๘
- ▶ บุคคลที่ถูกลงโทษเป็นทหาร ย่อมอยู่ในอำนาจศาลทหารตามธรรมนูญศาลทหาร จึงเป็นอำนาจพิจารณาของศาลทหาร ศาลพลเรือนไม่มีอำนาจรับประทับฟ้องและดำเนินคดีนั้น แต่ถ้าทหารกระทำความผิดร่วมกับพลเรือน ต้องขึ้นศาลพลเรือนซึ่งคือศาลยุติธรรม

อำนาจศาล (ต่อ)

- ▶ ผู้ร้อง (ทหาร) ถูกจำคุกโดยผลของคำพิพากษาของศาลทหารสูงสุด แม้ผู้ร้องอ้างว่าการจำคุกดังกล่าวเป็นการคุมขังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ผู้ร้องจะมายื่นคำร้องต่อศาลยุติธรรมให้ปล่อยผู้ร้องไม่ได้ (ฎีกาที่ ๑๐๖๕๔/๒๕๕๕)

อำนาจศาล (ต่อ)

- ▶ ผู้กระทำความผิดต่อผู้ตายเป็นพลทหารกองประจำการ ซึ่งต้องถูกฟ้องยังศาลทหารตาม พ.ร.บ.ธรรมนูญศาลทหารฯ มาตรา ๑๓, ๑๖ (๓) คดีของผู้กระทำความผิดดังกล่าวจึงไม่อยู่ในอำนาจของศาลชั้นต้นซึ่งเป็นศาลพลเรือน แม้การไต่สวนและทำคำสั่งในการชั้นอุทธรณ์ของศาลชั้นต้นไม่ใช่การฟ้องคดีต่อผู้กระทำให้ตาย แต่ก็เป็นวิธีการพิเศษที่บัญญัติให้ศาลต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับคดีตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๐ วรรคห้า และวรรคสิบเอ็ด ดังนั้นศาลพลเรือนจะรับไต่สวนและทำคำสั่งในการชั้นอุทธรณ์พลเรือนได้ก็เฉพาะแต่คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลพลเรือน (ฎีกาที่ ๒๑๖๕๗/๒๕๕๖)

อำนาจศาล (ต่อ)

- ▶ **จำเลยที่ ๑ เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการ และจำเลยที่ ๒ เป็นนายทหารประทวนประจำการ** โดยจำเลยทั้งสองซึ่ง**บิ**กความเท็จในการพิจารณาคดีแพ่งของศาลพลเรือน จึงเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารที่จะพิจารณาพิพากษา (ฎีกาที่ ๑๓๓๔/๒๕๓๒)
- ▶ ถ้าในขณะที่ยื่นฟ้องปรากฏแต่แรกว่า การกระทำความผิดอยู่ในอำนาจศาลทหารที่จะพิจารณาพิพากษา ศาลพลเรือนย่อมไม่มีอำนาจรับไว้พิจารณา

อำนาจศาล (ต่อ)

- ▶ **แต่ถ้าศาลพลเรือนรับประทับฟ้องไปแล้ว ต่อมาภายหลังปรากฏตามทางพิจารณาว่าเป็นคดีอยู่ในอำนาจศาลทหาร ศาลพลเรือนนั้นยังสามารถพิจารณาต่อไปได้** ตาม พ.ร.บ. ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ มาตรา ๑๕ ที่บัญญัติว่า “คดีที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ให้ดำเนินคดีในศาลพลเรือน เมื่อศาลพลเรือนได้สั่งรับประทับฟ้องไว้แล้ว แม้จะปรากฏตามทางพิจารณาในภายหลังว่าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ก็ให้ศาลพลเรือนมีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้” (ฎีกาที่ ๕๕๕๕/๒๕๓๐ และที่ ๕๔๖/๒๕๒๕)

อำนาจศาล (ต่อ)

- ▶ แม้คดีอยู่ในอำนาจศาลทหาร แต่โจทก์ฟ้องจำเลยที่ศาลยุติธรรม โดยจำเลยไม่โต้แย้งตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ถือว่าจำเลยยอมรับอำนาจศาลยุติธรรมแล้ว (ฎีกาที่ ๖๔๖๖/๒๕๕๕)
- ▶ ทหารกระทำความผิดร่วมกับพลเรือนหรือประชาชน เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลยุติธรรม เพราะเป็นคดีเกี่ยวกับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลพลเรือน (ฎีกาที่ ๑๘๖๐/๒๕๒๗)

อำนาจศาล (ต่อ)

- ▶ ความผิดที่มีโทษเบาอยู่ในอำนาจศาลพลเรือน แต่ความผิดโทษหนักอยู่ในอำนาจศาลทหาร ถ้าหากมีการฟ้องเฉพาะข้อหาความผิดโทษเบา แม้จะมีการนำสืบข้อเท็จจริงในข้อหาที่มีโทษหนัก คดีย่อมอยู่ในอำนาจศาลพลเรือน (ฎีกาที่ ๕๖๖/๒๕๐๗)

อำนาจศาล (ต่อ)

(๒.๕) พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓

(๒.๖) พ.ร.บ.จัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒

(๒.๗) พ.ร.บ.จัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๕

▶ **กล่าวโดยสรุป** “เขตอำนาจศาล” มีความหมายรวมทั้งเรื่อง “เขตศาล” และ “อำนาจศาล”

แบบคำฟ้อง

มาตรา ๑๕๘ บัญญัติว่า “ฟ้องต้องทำเป็นหนังสือ และมี

- (๑) ชื่อศาลและวันเดือนปี
- (๒) คดีระหว่างผู้ใดโจทก์ ผู้ใดจำเลย และฐานความผิด
- (๓) ตำแหน่งพนักงานอัยการผู้เป็นโจทก์ ถ้าราษฎรเป็นโจทก์ให้ใส่ชื่อตัว นามสกุล อายุ ที่อยู่ ชาติและบังคับ
- (๔) ชื่อตัว นามสกุล อายุ ที่อยู่ ชาติและบังคับของจำเลย

แบบคำฟ้อง (ต่อ)

(๕) การกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิด ข้อเท็จจริงและรายละเอียดที่เกี่ยวกับเวลาและสถานที่ซึ่งเกิดการกระทำนั้น ๆ อีกทั้งบุคคลและสิ่งของที่เกี่ยวข้อด้วยพอสมควรเท่าที่จะทำให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดี

ในคดีหมิ่นประมาท ถ้อยคำพูด หนังสือ ภาพขีดเขียนหรือสิ่งอื่นอันเกี่ยวกับข้อหมิ่นประมาท ให้กล่าวไว้โดยบริบูรณ์หรือติดมาท้ายฟ้อง

(๖) อ้างมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด

(๗) ลายมือชื่อโจทก์ ผู้เรียง ผู้เขียนหรือพิมพ์ฟ้อง”

แบบคำฟ้อง (ต่อ)

มาตรา ๑๕๘ เป็นแบบคำฟ้องคดีอาญาทั่วไป ที่การบรรยายฟ้องของโจทก์ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดให้ครบถ้วน หากมีการผิดพลาดบกพร่องโจทก์สามารถแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องได้ ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด

สาระสำคัญของคำฟ้อง

๑. คำฟ้องต้องทำเป็นหนังสือ

- ▶ เพื่อเป็นหลักฐานชัดเจนตั้งแต่เริ่มต้นคดีไปจนเสร็จสิ้นคดี แม้จะเป็นความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ในศาลแขวงที่กฎหมายให้โจทก์ฟ้องด้วยวาจาได้ตาม พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญา ในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๕๕ มาตรา ๑๕ วรรคสอง

สาระสำคัญของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ แต่ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงฯ ในมาตราดังกล่าวยังกำหนดให้โจทก์ต้องแจ้งต่อศาลถึงชื่อโจทก์ ที่อยู่และสัญชาติของจำเลย ฐานความผิด การกระทำที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิด ข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับเวลา สถานที่ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องพอสมควรเท่าที่จะทำให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดี

สาระสำคัญของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ และ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงฯ มาตรา ๑๕ วรรคสี่ ระบุว่า ในกรณีที่โจทก์ฟ้องด้วยวาจา ให้ศาลบันทึกใจความไว้เป็นหลักฐาน และให้คู่ความลงชื่อไว้ แสดงว่า แม้คดีที่ขึ้นศาลแขวง โจทก์จะสามารถฟ้องคดีอาญาด้วยวาจาได้ แต่ในที่สุดแล้ว ศาลก็ต้องบันทึกคำฟ้องด้วยวาจาของโจทก์ไว้เป็นหนังสือ ก็เพื่อเป็นหลักฐานชัดเจนนั่นเอง

สาระสำคัญของคำฟ้อง (ต่อ)

(๒) คำฟ้องต้องมีรายการอันเป็นสาระสำคัญตามมาตรา ๑๕๘ (๑) ถึง (๓) ให้ครบถ้วน

- ▶ ส่วนเริ่มต้นของคำฟ้องตั้งแต่ ๑๕๘ (๑)-(๔) เป็น ส่วนที่มีความจำเป็นทางด้านงานธุรการคดี ไม่มีผลต่อการต่อสู้คดีของจำเลยเหมือนกับส่วนเนื้อหาคำฟ้องใน (๕) และส่วนท้ายคำฟ้องตาม (๖) และ (๗) ซึ่งเป็นงานด้านตุลาการ

สาระสำคัญของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ หากศาลตรวจคำฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๑ แล้วพบข้อผิดพลาดบกพร่องในส่วนเริ่มต้นของคำฟ้องตาม (๑)-(๔) ศาลสั่งให้โจทก์แก้ไขหรือเพิ่มเติมฟ้องให้ถูกต้องครบถ้วนได้
- ▶ โจทก์ตรวจพบเจอเองก็ชอบที่จะยื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมตามมาตรา ๑๖๓, ๑๖๔ ได้ ก่อนที่ศาลชั้นต้นจะมีคำพิพากษา โดยไม่ต้องพิจารณาว่าจำเลยจะเสียเปรียบหรือไม่

สาระสำคัญของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ กรณีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ แต่ระบุตำแหน่งพนักงานอัยการผู้เป็นโจทก์ในฟ้องหน้าแรกและลงลายมือชื่อโจทก์ท้ายฟ้องก็ถือว่าชัดเจนแล้ว ไม่จำเป็นต้องระบุว่าลายมือชื่อดังกล่าวเป็นของบุคคลใดอีก (ฎีกาที่ ๖๖๖๓/๒๕๕๐)
- ▶ กรณีนิติบุคคลเป็นคู่ความ ไม่จำเป็นต้องระบุชื่อผู้แทนนิติบุคคลหมดยุคคน (ฎีกาที่ ๘๕๗๑/๒๕๔๗)
- ▶ กรณีระบุอายุโจทก์ เป็นประโยชน์เพื่อตรวจสอบความสามารถในการฟ้องคดี และการแก้ไขข้อบกพร่องในเรื่องความสามารถ ฉะนั้น แม้โจทก์จะมีได้ระบุอายุของตนลงในคำฟ้อง แต่เมื่อโจทก์เบิกความว่ามีอายุ ๔๐ ปี บรรลุนิติภาวะแล้ว ย่อมเพียงพอและถือเป็นฟ้องที่ชอบแล้ว (ฎีกาที่ ๔๗๔๕-๔๗๔๗/๒๕๓๐)

สาระสำคัญของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ **กรณีระบุอายุจำเลย เป็นประโยชน์เพื่อตรวจสอบเรื่อง** อำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว การสอบถามและตั้งทนายให้ตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๑๗๓ และการลดมาตราส่วนโทษให้จำเลยตามมาตรา ๗๓, ๗๔, ๗๕ และ ๗๖
- ▶ **ชาติและบังคับของจำเลย** ตามมาตรา ๑๕๘ (๔) เป็นเรื่องสมัยก่อนที่ต่างชาติดังมีสิทธิสภาพนอกอาณาเขตในทางศาลอยู่ จึงหมายถึงว่า จำเลยเป็นคนในบังคับของชาติใด

เนื้อหาของคำฟ้อง

มาตรา ๑๕๘ บัญญัติว่า ฟ้องต้องทำเป็นหนังสือและมี... (๕) การกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิด ข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับเวลาและสถานที่ซึ่งเกิดการกระทำนั้นๆ อีกทั้งบุคคลและสิ่งของที่เกี่ยวข้องด้วยพอสมควรเท่าที่จะทำให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดี”

- ▶ **อนุมาตรา (๕) เป็นเรื่องการบรรยายฟ้องคดีอาญาต้องไม่เคลือบคลุม** ซึ่งปัญหาเรื่องฟ้องเคลือบคลุมหรือไม่นี้ เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้จำเลยไม่ได้ยกขึ้นต่อสู้ ศาลสามารถหยิบยกขึ้นมาวินิจฉัยได้ไม่ว่าจะอยู่ในชั้นศาลใด

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ การบรรยายฟ้องในคดีอาญาต้องชัดเจนกว่าคดีแพ่ง และมีรายละเอียดพอสมควรเพื่อให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดี ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ ป.วิ.อ. บัญญัติไว้ชัดเจนแล้ว จึงไม่อาจนำ ป.วิ.พ. มาใช้บังคับประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ ได้ (ฎีกาที่ ๒๑๕๓/๒๕๔๓, ๓๕๓๐/๒๕๒๕, ๖๐๒๓/๒๕๓๓)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

(๒.๑) ต้องบรรยายถึงการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิดนั้น หมายถึง การบรรยายถึงข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิดที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลย (ฎีกาที่ ๒๘๘/๒๕๑๕ และที่ ๓๔๖๓/๒๕๖๓)

- ▶ ถ้าฟ้องโจทก์ขาดสาระสำคัญไม่ครบองค์ประกอบแห่งความผิด แม้จำเลยจะให้การรับสารภาพ ย่อมถือว่าเป็นการรับสารภาพตามฟ้องที่ไม่เป็นความผิด ศาลต้องพิพากษายกฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยพาไม้ขนาดเท่าใดไม่ปรากฏชัด เป็นอาวุธติดตัวไปในเมือง หมู่บ้านหรือทางสาธารณะ และใช้ไม้เป็นอาวุธตีทำร้าย ณ. แต่โจทก์ไม่ได้กล่าวบรรยายในฟ้องถึงองค์ประกอบความผิดในข้อหาดังกล่าวว่าเป็นการพาอาวุธโดยเปิดเผยหรือไม่มีเหตุสมควรมาด้วย เช่นนี้ ฟ้องโจทก์จึงขาดองค์ประกอบความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๗๑ เป็นฟ้องที่ไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๕) (ฎีกาที่ ๒๘๘/๒๕๖๐)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ โจทก์บรรยายฟ้องเพียงว่า จำเลยที่ ๕ เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทมหาชน มีวัตถุประสงค์ในการขายสินค้าอาหารทะเลสำเร็จรูปเท่านั้น โดยไม่ได้บรรยายฟ้องให้เห็นว่า จำเลยที่ ๕ เป็นบริษัทมหาชนจำกัดที่ ได้รับอนุญาตให้เสนอขายหุ้นต่อประชาชน หรือบริษัทมหาชนจำกัดที่มีหุ้นเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์หรือหลักทรัพย์ซื้อขายในศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ ตามความหมายของคำว่า “บริษัท” ในหมวด ๓/๑ การบริหารกิจการของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ มาตรา ๘๘/๑ แห่ง พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ...

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶...เมื่อการกระทำความผิดตามมาตรา ๘๕/๒ (๑) ต้องเป็นกรณีการกระทำของบริษัทตามความหมายในมาตรา ๘๕/๑ แล้ว โจทก์ก็สำหรับจำเลยที่ ๕ จึงเป็นฟ้องที่ไม่ครบองค์ประกอบความผิดตาม พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๕/๒ (๑) ที่โจทก์มีคำขอให้ลงโทษไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๕) ลงโทษจำเลยที่ ๕ ไม่ได้ (ฎีกาที่ ๘๘๕๘/๒๕๕๘)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันผลิตเมทแอมเฟตามีนด้วยวิธีการคือ นำเอายาแก้ปวดทั่วไปมาบดให้ละเอียดกับครกและผสมสีผสมอาหารสีส้ม จากนั้นจึงนำมาบดอัดเป็นเม็ด ฟ้องของโจทก์จึงมิได้บรรยายให้เห็นว่าสิ่งจำเลยทั้งสองร่วมกันผลิตมีส่วนประกอบของเมทแอมเฟตามีน จึงเป็นฟ้องที่ไม่ชอบตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๕) ...

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ ...แม้จำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพในข้อหาเสพเมทแอมเฟตามีน ก็ลงโทษจำเลยทั้งสองในความผิดดังกล่าวมิได้ เนื่องจากฟ้องโจทก์ในส่วนผลิตไม่ชอบเสียแล้ว จึงส่งผลให้ฟ้องโจทก์ในส่วนเสพเมทแอมเฟตามีนที่ได้ผลิตดังกล่าวไม่ชอบไปด้วย (ฎีกาที่ ๖๓๖๔/๒๕๔๘ ปชญ.)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยข่มขืนใจผู้เสียหายให้ยอมให้เงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท แก่จำเลย โดยขู่เข็ญว่าหากผู้เสียหายไม่ยอมให้เงิน จำเลยจะนำภาพเปลือยของผู้เสียหายออกเปิดเผยจนผู้เสียหายยอมมอบเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท แก่จำเลย แต่โจทก์มิได้บรรยายในคำฟ้องว่า ภาพเปลือยของผู้เสียหายที่จำเลยขู่เข็ญว่าจะเปิดเผยเป็นความลับ ซึ่งการเปิดเผยนั้นจะทำให้ผู้เสียหายหรือบุคคลที่สามเสียหาย ทั้งที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ...

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶...เพราะหากไม่ใช่ความลับที่เปิดเผยแล้วจะทำให้ผู้เสียหายหรือบุคคลที่สามต้องเสียหาย ก็ย่อมแสดงอยู่ในตัวว่าไม่ใช่ความลับที่ผู้เสียหายประสงค์จะปกปิดเอาไว้มิให้เปิดเผยแก่บุคคลทั่วไปอันจะเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๘ คำฟ้องของโจทก์จึงขาดองค์ประกอบความผิดตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๕) (ฎีกา ๒๘๕๘/๒๕๔๕)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

ความผิดที่มี “พฤติการณ์ประกอบการกระทำ” เป็นองค์ประกอบภายนอก หรือ “มูลเหตุจูงใจ” ซึ่งเป็นเจตนาพิเศษ อันเป็นองค์ประกอบภายใน โจทก์ก็ต้องบรรยายมาให้ครบถ้วนด้วย มิฉะนั้นถือว่าขาดองค์ประกอบความผิด เป็นฟ้องไม่ชอบ

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน ตาม ป.อ. มาตรา ๒๒๐ ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำให้เกิดเพลิงไหม้แก่ วัตถุใด ๆ แม้เป็นของตนเอง จนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่น หรือทรัพย์สินของผู้อื่น...” หรือ มาตรา ๒๒๖ บัญญัติว่า “ผู้ใด กระทำด้วยประการใด ๆ แก่โรงเรือน อุ้เรือ ที่จอดรอ หรือเรือ สาธารณะ ทุ่นทอดจอดเรือ สิ่งปลูกสร้าง เครื่องจักร เครื่องกล สายไฟฟ้าหรือสิ่งที่ทำไว้เพื่อป้องกันอันตรายแก่บุคคลหรือ ทรัพย์สิน จนน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่บุคคลอื่น..”

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ โจทก์ต้องบรรยายฟ้องถึงพฤติการณ์ ประกอบการกระทำของจำเลยด้วยว่า การ กระทำของจำเลยดังกล่าวน่าจะเป็นอันตรายแก่ บุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของผู้อื่นมาด้วย มิฉะนั้น แม้จำเลยให้การรับสารภาพ ก็ย่อมลงโทษจำเลย ไม่ได้ (ฎีกาที่ ๕๓๖๔/๒๕๐๖)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร ตาม ป.อ. มาตรา ๒๖๔ โจทก์ต้องบรรยายฟ้องถึงมูลเหตุจงใจในการกระทำของจำเลยด้วยว่า จำเลยกระทำการดังกล่าวโดยประการที่น่าจะเกิด หรืออาจเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชนมาด้วยเช่นกัน (ฎีกาที่ ๑๔๔๘๖/๒๕๕๘, ๖๑๘/๒๕๓๘ และที่ ๑๗๕๗๘/๒๕๕๕)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ แต่ถ้การบรรยายฟ้องของโจทก์ เมื่ออ่านโดยรวมแล้วทำให้พอเข้าใจได้ว่าโจทก์น่าจะได้รับความเสียหายแล้วก็ถือว่าครบองค์ประกอบความผิด
- ▶ เช่น ฟ้องโจทก์ข้อ ๑ ถึง ๓ บรรยายว่าจำเลยปลอมเอกสาร แล้วเอาเอกสารที่ปลอมไปใช้แจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานตามลำดับจนทำให้โจทก์ต้องสูญเสียกรรมสิทธิ์ในที่ดินไป ก็เข้าใจได้ว่าน่าจะเกิดความเสียหายแก่โจทก์อย่างไรแล้ว จึงครบองค์ประกอบความผิด (ฎีกาที่ ๒๓๘๗/๒๕๖๔)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ องค์ประกอบความผิดฐานใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบตาม ป.อ. มาตรา ๒๖๘/๕ มีว่า “ในประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน” ด้วย แต่ฟ้องโจทก์มิได้มีข้อความดังกล่าว และแม้จะอ่านฟ้องโจทก์โดยตลอดก็ไม่อาจทราบความหมายนี้ได้ ฟ้องโจทก์จึงไม่ครบองค์ประกอบความผิด (ฎีกาที่ ๒๐๑๓๔/๒๕๕๖)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ องค์ประกอบความผิดฐานเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของห้างฯ/บริษัทกระทำหรือไม่กระทำการโดยทุจริตตาม พ.ร.บ.กำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างฯลฯ พ.ศ. ๒๔๕๕ มาตรา ๔๑ มีว่า “เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อตนเองหรือผู้อื่นอันเป็นการเสียหายแก่นิติบุคคล” ด้วย ซึ่งโจทก์ต้องบรรยายมาในฟ้องให้ชัดเจน มิฉะนั้น ไม่ครบองค์ประกอบความผิด เป็นฟ้องไม่ชอบ (ฎีกาที่ ๕๘๑๕/๒๕๖๒)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ ความผิดต่อเสรีภาพฐานข่มขืนใจผู้อื่น ป.อ. มาตรา ๓๐๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้กระทำการใด ไม่กระทำการใดหรือจำยอมต่อสิ่งใด โดยทำให้กลัวว่าจะ เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียงหรือ ทรัพย์สินของผู้ถูกข่มขืนใจนั้นเองหรือของผู้อื่น หรือโดย ใช้กำลังประทุษร้าย จนผู้ถูกข่มขืนใจต้องกระทำการนั้น ไม่ กระทำการนั้น หรือจำยอมต่อสิ่งนั้น...”

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ ...พฤติการณ์จากคำว่า “จนผู้ถูกข่มขืนใจต้อง กระทำการนั้น ไม่กระทำการนั้น หรือจำยอมต่อสิ่ง นั้น” เป็นองค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๓๐๕ วรรคหนึ่ง โจทก์จึงต้องบรรยายมาในคำฟ้องให้ชัดแจ้งด้วย มิฉะนั้น เป็นฟ้องไม่ชอบ (ฎีกาที่ ๕๗๖๕/ ๒๕๖๑)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ ความผิดฐานเบิกความเท็จ หรือนำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จ ตาม ป.อ. มาตรา ๑๗๗ และ ๑๘๐ มีคำว่า “ความเท็จ หรือพยานหลักฐานนั้นเป็นข้อสำคัญในคดี” อันเป็นองค์ประกอบความผิดตามมาตราดังกล่าว โจทก์จึงต้องบรรยายมาในคำฟ้องให้ชัดเจนว่าเป็นข้อสำคัญในคดีอย่างไรด้วย มิฉะนั้น เป็นฟ้องไม่ชอบ (ฎีกาที่ ๑๘๒๑๑/๒๕๕๕)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ โจทก์บรรยายฟ้องแต่เพียงว่า จำเลยเบิกความเท็จในข้อสำคัญในคดี ซึ่งถ้าศาลเชื่อว่าเอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารที่แท้จริงแล้ว ทำให้โจทก์แพ้คดีได้ โดยมีได้บรรยายให้แจ้งว่าข้อที่จำเลยเบิกความเท็จนั้นเป็นข้อสำคัญในคดีอย่างไร ซึ่งอาจทำให้โจทก์แพ้คดีได้ ฟ้องโจทก์จึงเป็นฟ้องที่ไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๕) (ฎีกาที่ ๒๖๔๔/๒๕๕๔, ๑๓๖๕๗/๒๕๕๕, ๑๖๕๒/๒๕๓๖)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

แต่ถ้าการบรรยายฟ้องของโจทก์ เมื่ออ่านโดยรวมแล้วทำให้พอเข้าใจได้ว่าเป็นข้อสำคัญในคดีก็ถือว่าครบองค์ประกอบความผิดแล้ว (ฎีกาที่ ๓๑๐๗/๒๕๕๒)

- ▶ ตามคำฟ้องบรรยายว่า จำเลยเบิกความเป็นพยานในคดีอาญาที่พนักงานอัยการโจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำคุกจำเลย ส. จำเลย ในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา มีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครอง และพาอาวุธปืนติดตัวไปโดยไม่ได้รับใบอนุญาต จำเลยเบิกความในชั้นศาลว่าไม่เห็นเหตุการณ์ขณะที่มีการยิงกัน ซึ่งเป็นความเท็จในการพิจารณาคดีอาญาต่อศาล และความเท็จนั้นเป็นข้อสำคัญในคดี...

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

...แม้โจทก์มิได้บรรยายรายละเอียดว่า ข้อความอันเป็นเท็จที่จำเลยเบิกความเป็นข้อสำคัญในคดีก่อนอย่างไรก็ตาม แต่โจทก์ก็ได้บรรยายถึงการเบิกความอย่างไรเป็นความเท็จและความจริงเป็นอย่างไร ข้อที่ว่าจำเลยตำรวจ ส. เป็นคนร้ายฆ่าผู้ตายโดยใช้อาวุธปืนยิงหรือไม่นั้น จึงเป็นข้อสำคัญในคดีดังกล่าว เมื่อความจริงจำเลยเห็นจำเลยตำรวจ ส. ใช้อาวุธปืนยิงผู้ตาย แล้วจำเลยมาเบิกความว่า ไม่ได้เห็นไปดูว่าใครเป็นคนยิงและถูกยิง ไม่เห็นเหตุการณ์ขณะที่มีการยิงกัน คำเบิกความของจำเลยตามที่โจทก์ฟ้อง ย่อมเป็นข้อสำคัญในคดีที่เข้าใจได้ในตัวเอง ฟ้องโจทก์จึงมีรายละเอียดพอสมควรเท่าที่จะให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดี เป็นฟ้องที่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๕) (ฎีกาที่ ๑๗๒๐/๒๕๔๔ และที่ ๘๗๖๑-๘๗๖๓/๒๕๖๑)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ การที่โจทก์ฟ้องจำเลยฐานเป็นผู้ใช้ให้ผู้อื่น
เบิกความเท็จ มีได้ฟ้องว่าจำเลยเบิกความเท็จ
โจทก์จึงไม่จำเป็นต้องบรรยายฟ้องถึงข้อเท็จจริง
อันเป็นองค์ประกอบความผิดตาม ป.อ.
มาตรา ๑๗๗ (ฎีกาที่ ๔๕๗/๒๕๓๗)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ องค์ประกอบความผิดที่สำคัญของความผิดฐานแจ้ง
ข้อความอันเป็นเท็จเกี่ยวกับความผิดอาญา ตาม ป.อ.
มาตรา ๑๗๒, ๑๗๔ โจทก์ต้องบรรยายฟ้องด้วยว่า การแจ้ง
ข้อความดังกล่าวมีเจตนาพิเศษเพื่ออะไร เช่น จะแกล้งให้
บุคคลใดต้องถูกบังคับตามวิธีการเพื่อความปลอดภัย หรือ
จะแกล้งให้บุคคลใดต้องรับโทษหรือรับโทษหนักขึ้นด้วย
มิฉะนั้นเป็นฟ้องไม่ชอบ (ฎีกาที่ ๕๖๓๗/๒๕๕๗)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ **องค์ประกอบความผิดที่สำคัญของความผิดฐานช่องโหว่** โจทก์ต้องบรรยายฟ้องให้ปรากฏด้วยว่า จำเลยสมคบกันเพื่อกระทำความผิดอะไรและความผิดนั้นมีกำหนดโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไปมาด้วย มิฉะนั้นเป็นฟ้องไม่ชอบ (ฎีกาที่ ๒๑๑๘๘/๒๕๕๖)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ **องค์ประกอบความผิดที่สำคัญของความผิดฐานโกงเจ้าหนี้** โจทก์ต้องบรรยายฟ้องให้ปรากฏว่า เจ้าหนี้ของจำเลยหรือผู้อื่นนั้นได้ใช้หรือจะใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลให้ชำระหนี้ด้วย มิฉะนั้นเป็นฟ้องไม่ชอบ (ฎีกาที่ ๒๕๑๐/๒๕๖๒, ๒๑๘๓/๒๕๕๓, ๑๘๔/๔๕๔๑ และที่ ๕๐๗๖/๒๕๕๘)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ องค์ประกอบความผิดที่สำคัญของความผิดฐาน ยักยอก โจทก์ต้องบรรยายฟ้องให้ปรากฏว่า หลังจากที่ย้ายครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่นแล้ว มีพฤติการณ์เบียดบังเอาทรัพย์สินนั้น โดยแสดงให้เห็นว่าตนเป็นเจ้าของด้วย (ฎีกาที่ ๘๒๔๔/๒๕๕๑)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ แต่การที่โจทก์บรรยายฟ้องว่าย้ายครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่นไว้ แล้วเบียดบังไปเป็นของตนเองโดยทุจริตนั้น ไม่จำเป็นต้องบรรยายว่าย้ายทำการเบียดบังยักยอกทรัพย์สินนั้นไปอย่างไร (ฎีกาที่ ๒๔๐๔/๒๕๓๓, ๓๘๒๘/๒๕๒๕)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ แต่ถ้าฟ้องว่าแยกยอดผลกำไรของห้างหุ้นส่วน จำนวนเงินที่ยักยกเอาไปย่อมเป็นข้อเท็จจริงและรายละเอียดซึ่งเป็นมูลกรณีความผิด จึงต้องบรรยายให้ชัดเจนด้วย

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ เมื่อโจทก์บรรยายฟ้องว่า ป. บิดาโจทก์กับจำเลย ซึ่งเป็นหุ้นส่วนประกอบกิจการค้าไม้และจำหน่ายโรงศพมีผลกำไรจากการประกอบกิจการซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนต้องแบ่งปันกัน และจำเลยเบียดบังผลกำไรในส่วนที่เป็นทรัพย์สินมรดกของ ป. ไปโดยทุจริต ผลกำไรอันจำเลยเบียดบังไปมีจำนวนเท่าใดย่อมถือเป็นข้อเท็จจริงและรายละเอียดอันเป็นมูลกรณีของความผิด โจทก์จึงต้องแสดงในฟ้องให้ชัดเจนว่าเมื่อห้างหุ้นส่วนสามัญเลิกกัน เนื่องจากผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งตายแล้ว สิทธิทรัพย์...

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ ...ของห้างหุ้นส่วนที่เหลืออยู่ภายหลังการชำระหนี้ที่กฎหมายกำหนดลำดับก่อนหลังไว้ อันถือเป็นผลกำไรของห้างหุ้นส่วนนั้นมีอยู่จำนวนเท่าใด และผลกำไรในส่วนของบริษัท. ที่โจทก์อ้างว่าจำเลยเบียดบังเอาไปโดยทุจริตมีอยู่เท่าใด เพื่อที่จำเลยจะได้ตรวจสอบและต่อสู้คดีได้อย่างถูกต้องว่าผลกำไรนั้นหากมีอยู่จริง ไซ้ตามจำนวนที่โจทก์ฟ้องกล่าวหาหรือไม่ โจทก์จะบรรยายฟ้องเพียงว่าห้างหุ้นส่วนมีผลกำไรแล้วสืบพยานในภายหลังเพื่อแสดงให้เห็นจำนวนผลกำไรในส่วนของบริษัท. หาได้ไม่ (ฎีกาที่ ๒๖๔/๒๕๖๔)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ ส่วนการยกยกข้อที่ผู้กระทำเป็นผู้มีอาชีพหรือธุรกิจอันย่อมเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน ตาม ป.อ. มาตรา ๓๕๔ โจทก์ต้องบรรยายฟ้องให้ปรากฏว่าจำเลยมีอาชีพหรือธุรกิจอันเป็นที่ไว้วางใจของประชาชนด้วย หากไม่บรรยายไว้ แม้โจทก์จะระบุอ้างมาตราดังกล่าวมาทำฟ้อง ย่อมลงโทษจำเลยตามมาตรานี้ไม่ได้ เพราะเกินจากคำบรรยายฟ้อง (ฎีกาที่ ๕๒๕/๒๕๓๔)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ที่ถูกยึดหรืออายัดตาม ป.อ. มาตรา ๑๘๗ ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดเพื่อมิให้การเป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์ที่ถูกยึดหรืออายัด หรือที่ตนรู้ว่าจะถูกยึดหรืออายัด ต้องระวางโทษ...” องค์ประกอบสำคัญที่ต้องบรรยายต้องให้ปรากฏว่ามีคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์ใด แล้วจำเลยทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์ที่ถูกยึดหรืออายัด หรือที่ตนรู้ว่าจะถูกยึดหรืออายัดทรัพย์นั้นด้วย

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ โจทก์บรรยายฟ้องว่า เมื่อประมาณเดือนมิถุนายน ๒๕๕๔ โจทก์ไปหาจำเลยทั้งสองที่บ้านตามฟ้อง แต่ไม่พบจำเลยที่ ๑ ทราบว่าย้ายออกจากบ้านไปนานแล้ว โดยนำทรัพย์สินภายในบ้านติดตัวไปด้วย ส่วนจำเลยที่ ๒ โจทก์ไม่ทราบว่าทำงานอยู่ที่ใดเพราะปิดบังที่ทำงาน เพื่อไม่ให้โจทก์อายัดเงินเดือนของจำเลยที่ ๒ ได้ ดังนั้น...

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ ...ฟ้องโจทก์ไม่บรรยายรายละเอียดในการกระทำความผิดของจำเลยที่ ๒ อย่างชัดเจน การกระทำของจำเลยที่ ๒ ตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏในฟ้อง จึงไม่เป็นการทำให้เสียหาย ทำลาย ชอนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหาย หรือไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์ที่ตนรู้ว่าน่าจะถูกลักขโมย อันจะเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๘๗ จึงเป็นฟ้องที่ไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๕) และปัญหาว่าฟ้องโจทก์เป็นฟ้องที่ขาดสาระสำคัญอันเป็นองค์ประกอบความผิดหรือไม่ เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาสดูธรรมมีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง (ฎีกาที่ ๔๘๓/๒๕๖๓)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ องค์ประกอบความผิดของความผิดฐานบุกรุก โจทก์ต้องบรรยายฟ้องให้ปรากฏว่าจำเลยเข้าไปเพื่อยึดถือการครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้น หรือเข้าไปกระทำการใด อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของโจทก์โดยปกติสุขด้วย มิฉะนั้น เป็นฟ้องไม่ชอบ (ฎีกาที่ ๓๓๓๔/๒๕๕๔, ๒๐๕๘/๒๕๓๐)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ **แต่ถ้าการบรรยายฟ้องของโจทก์** อ่านโดยรวมพอเข้าใจได้ว่าเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ หรือเข้าไปกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่นโดยปกติสุข **ถือว่าครบองค์ประกอบความผิด จำเลยเข้าใจแล้ว**

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ โจทก์ฟ้องว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันบุกรุกเข้าไปในที่ดินของผู้เสียหายโดยไม่ได้รับอนุญาตและไม่มีเหตุอันสมควรแล้วร่วมกันตัดต้นแสมของผู้เสียหาย โดยมีคำขอท้ายฟ้องให้ลงโทษจำเลยทั้งสองตาม ป.อ. มาตรา ๘๓, ๓๕๘, ๓๖๒, ๓๖๕ **แม้ในคำฟ้องจะไม่ได้บรรยายมาด้วยว่าเป็นการเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์อันเป็นการรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของโจทก์ร่วมโดยปกติสุขก็ตาม แต่ในคำฟ้องระบุว่ามีการเข้าไปตัดฟันต้นแสม ย่อมมีความหมายบ่งชี้ชัดเจนในตัวแล้วว่าเป็นการเข้าไปรบกวนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของโจทก์ร่วมโดยปกติสุขอยู่แล้ว** ซึ่งจำเลยทั้งสองเข้าใจข้อหาได้ดี ฟ้องโจทก์จึงครบองค์ประกอบความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๖๒ ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๕) (ฎีกาที่ ๑๒๐๘๒/๒๕๕๓)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ องค์ประกอบความผิดที่สำคัญของความผิดฐาน ฉ้อโกง โจทก์ต้องบรรยายฟ้องให้ปรากฏว่าจากการ หลอกลวงนั้น จำเลยได้ทรัพย์สินไปจากผู้เสียหาย หรือทำให้ผู้เสียหายต้องถอน ทำลายเอกสารสิทธิ ด้วย มิฉะนั้นเป็นฟ้องไม่ชอบ (ฎีกาที่ ๓๕๒/ ๒๕๓๖)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ ความผิดฐานเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ หน้าที่โดยมิชอบ ต้องบรรยายฟ้องว่าเป็นการปฏิบัติหรือ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบโดยเจ้าพนักงาน ผู้กระทำมีเจตนาพิเศษเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่ง ผู้ใดด้วย มิฉะนั้นไม่ครบองค์ประกอบความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๗ เป็นฟ้องไม่ชอบ (ฎีกาที่ ๘๕๗๓/๒๕๖๑, ๑๓๒๗๔/๒๕๕๘ และที่ ๒๔๔๕/๒๕๖๒)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ แต่ถ้าเมื่ออ่านฟ้องโจทก์โดยรวมแล้ว พอเข้าใจได้ว่าจำเลยใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางทุจริต ก็ถือว่าครบองค์ประกอบความผิด และทำให้จำเลยเข้าใจข้อหาที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ ก็เป็นฟ้องที่ชอบแล้ว

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ คำฟ้องของโจทก์ได้แสดงโดยแจ้งชัดว่า จำเลยทั้งเก้าร่วมกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาโยกย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยไม่มีอำนาจ และใช้อำนาจแต่งตั้งโยกย้ายได้ตามอำเภอใจ ไม่คำนึงความเดือดร้อนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด เป็นเหตุให้โจทก์ขาดคุณสมบัติที่จะย้าย ก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ แม้โจทก์ไม่ได้บรรยายฟ้องว่าจำเลยทั้งเก้าร่วมกันออกข้อกำหนดเพื่อกลับแก่งโจทก์ หรือ ผู้หนึ่งผู้ใดให้ได้รับความเสียหาย...

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

- ▶ ...แต่การที่โจทก์บรรยายฟ้องว่า การที่จำเลยทั้งเก้าออกข้อกำหนดดังกล่าวเพื่อให้จำเลยทั้งเก้ามีอำนาจอนุมัติหรือไม่อนุมัติให้บุคคลใดย้ายตามอำเภอใจของจำเลยทั้งเก้า (อันเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยทุจริต) ย่อมเป็นที่เข้าใจได้ว่าจำเลยทั้งเก้ากระทำไปเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์หรือผู้อื่น ฟ้องโจทก์จึงไม่ขาดองค์ประกอบของความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๓ (ฎีกาที่ ๑๔๐๖๒/๒๕๕๘ และที่ ๒๔๐๘/๒๕๖๐)

เนื้อหาของคำฟ้อง (ต่อ)

จบการบรรยาย

ครั้งที่ ๑

ขอขอบคุณ
บรรยายครั้งต่อไป
วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๕
เวลา ๑๘.๐๐ - ๑๙.๕๐ น.

